

Otázky nad katalogem kapucínské knihovny v Mnichově Hradišti z roku 1754

ANEŽKA BAĐUROVÁ

V časopise *Knihy a dějiny*, ročník 2018, s. 68–81, uveřejnila Marta Hradilová, badatelka o dějinách klášterních knihoven, důkladnou studii o historii kapucínské klášterní knihovny v Mnichově Hradišti od jejího předpokládaného počátku při založení kláštera v roce 1690¹ až po vyhledávání knih dochovaných do dnešní doby z tohoto rozptýleného klášterního fondu. Jak autorka podotýká, k dalším nálezům jednotlivin dokládajících tematickou strukturu tohoto knižního fondu, přispěje jistě další průzkum vlastnických označení v současných knihovnách, včetně těch, kde již M. Hradilová dochované exempláře zjišťovala, tedy především v Národní knihovně ČR (80 sv.), Knihovně Národního muzea (2 sv.), pražské Kapucínské knihovně na Hradčanech (10 sv.), Strahovské knihovně Královské kanonie premonstrátů (2 sv.) a v Knihovně AV ČR (dále KNAV, 2 sv.).²

Svým příspěvkem autorka zásadně rozšířila dosavadní kusé poznatky o historii mnichovohradištské knihovny, jejím obsahu i využívání. Prvním, kdo se touto kapucínskou knihovnou zabýval, byl Bohumír Lifka. Setkal se s ní jako se součástí zámecké knihovny Valdštejnů v Doksech již v roce 1948, kdy byl ministerstvem školství a Národní kulturní komisí pověřen průzkumem obsahu starých sídelních knihoven.³ A poté znovu, jistě nepředvídatelně, když po polovině 60. let minulého století našel svazky z této knihovny při katalogizaci nezpracovaných zásob starých tisků v tehdejší Základní knihovně ČSAV (dnes Knihovna AV ČR), kam doputovala nepřehlédnutelná část rozptýlené Valdštejnské knihovny z Doks o desetiletí dříve.⁴ Mezi nimi byl rovněž rukopisný svazkový

¹ Marta HRADILOVÁ, Knihovna kapucínského kláštera v Mnichově Hradišti (Historické knižní katalogy jako pramen pro studium dějin klášterních knihoven), *Knihy a dějiny* 25, 2018, s. 68–81.

² M. HRADILOVÁ, Knihovna kapucínského kláštera ..., pozn. 1, s. 74, 80, se seznamem signatur Národní knihovny ČR v pozn. 76.

³ Bohumír LIFKA, Valdštejnská knihovna v Doksech, *Vědecké informace, Supplement* 2, 1968, s. 30–54.

⁴ Ibidem, s. 32, o knihovně z Mnichova Hradiště s. 38–40.

katalog mnichovohradištské kapucínské knihovny hlásící se k roku 1754, který B. Lifka popsal a prostudovala také M. Hradilová.⁵ Oba upozornili na to, že o původním objemu mnichovohradištské knihovny neposkytuje katalog stoprocentní informace, neboť ve výpravném foliantu, obsahujícím záznamy knih ve 22 tematických skupinách pod písmeny A–X, zůstaly nevyplněny oddíly E (*Concionatores Latini*), Q–X (*Q. Libri Medici; R. Astronomi et Philosophi; S. Libri Grammatici et Arithmetici; T. Libri Italici et Gallici; V. Libri pro cultura Hortorum; W. Duo Libri Archivii; X. Omnes Theologiae Scriptae*).⁶ Navzdory neúplnosti katalogu odhadli citovaní autoři soudobý objem knihovny na přibližných 2 000 svazků.⁷ Neúplnost záznamů v katalogu provokuje k zamyšlení, proč zůstaly jmenované obory nezkatalogizovány. Počet prázdných 37 listů pro 7 nevyplněných oborů se nezdá být dostatečný. Za předpokladu, že roztržidění mnichovohradištských knih podle oborů, ohlášené v úvodu katalogu jako *Consignatio Librorum, quinam contineantur sub una quaque Litera*, vycházelo z aktuálního stavu knihovny, byť se řídilo soudobou praxí,⁸ zůstává tedy dosud nejasné, jaké okolnosti způsobily, že tvůrci katalogu v dochovaném katalogovém svazku ponechali nevyplněných také 15 listů nadepsaných a nalinkovaných pro obor E (*Concionatores Latini*), 8 listů pro O (*Libri precum Latini et Germanici*)⁹ a pro zbývající Q–X by rezervovali pouze

⁵ Knihovna AV ČR, sign. 1 TB 1. B. LIFKA, Valdštejská knihovna..., pozn. 3, s. 38–39. M. HRADILOVÁ, Knihovna kapucínského kláštera..., pozn. 1, s. 74–75:

⁶ Tyto skupiny jsou vyjmenovány všechny v přehledném obsahu na začátku katalogu, ale na foliích pro příslušné záznamy jsou nadepsány názvy oborů jen do vyplňovaného písmena P včetně.

⁷ B. LIFKA, Valdštejská knihovna..., pozn. 3, s. 38–39. M. HRADILOVÁ, Knihovna kapucínského kláštera..., pozn. 1, s. 74–75. Podle dalšího, úplného katalogu z r. 1813 již cca 2 700 svazků, viz M. HRADILOVÁ, ibidem, s. 79.

⁸ Jak konstatuje Matyáš Franciszek BAJGER, *Česká františkánská knižní kultura: knihovny minoritů, františkánů a kapucínů v průběhu staletí*. Rigorózní práce. Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, Katedra české literatury, literární vědy a dějin umění 2007, s. 15: „Snad ve všech evropských kapucínských knihovnách se v průběhu 17. století ujal do určité míry jednotný systém třídění a tedy i signatur. Knihy byly rozděleny do 21 až 23 oborů zastoupených písmeny. Tento třídící systém rámcově shodný s řádem františkánů také jako u nich nebyl v rámci provincie jednotný, tatáž písmena zastupovala v jednotlivých knihovnách různé obory.“ Dostupné na: <bajger.wz.cz/frk/pdf/ceska_frantiskanska_knizni_kultura.pdf>.

⁹ B. LIFKA, Valdštejská knihovna..., pozn. 3, s. 39 a M. HRADILOVÁ, Knihovna kapucínského kláštera..., pozn. 1, s. 75, evidují prázdné listy v celém oddělení E. Žádné zápisy však nemají ani *Libri precum Latini et Germanici*, pro něž jsou určeny 4 listy nadepsané písmeny O (bez slovního názvu) a opatřené nadpisy nalinkovaných kolonek – po jednom

37 prázdných, zcela neoznačených listů za zápisy pod písmenem P (*Libri Politici et Historiae*).¹⁰ Vysvětlení nemůže být v současné chvíli ničím jiným nežli hypotézou, kterou může popřít či potvrdit jen další archivní nález, patrně spíše náhodný.¹¹ Domnívám se, že není zcela vyloučena ani existence druhého dílu katalogu, dnes zatím nezvěstného, přičemž potíže s katalogizací bych po nahlédnutí do mnichovohradištské klášterní kroniky¹² přisuzovala nejspíše personální situaci v klášteře. Hlavní odpovědnost za knihovnu nesl kvardián, v roce 1754 v katalogu jmenovaný 46letý P. Stanislav, občanským jménem Matěj Hodak ze Šatavy. Podle zápisu v *Diariu* však kvardián již 17. října téhož roku klášter opustil, údajně velice brzo ráno a tajně,¹³ když byl předtím 10. října z konkrétněji nevysvětle-

listu pro foliový formát, kvart, osmerku a dvanáctkerku. Další 4 listy jsou připraveny jen po stranách svislými rubrikami k oddělení zapisovaných údajů (srov. pozn. 10). Záhadou je nepravdivý údaj B. Lifky (op. cit., pozn. 3, s. 39), že v oddíle O je „mnoho“ svazků. Právě samostatné vyčlenění modliteb, spojení astronomie s filozofií (namísto s matematikou) a knihy o zahradničení zmiňuje M. Hradilová jako odlišnost od obvyklého třídění v jiných knihovnách. Toto oddělení mohlo zůstat prázdné proto, že modlitební knihy byly rozneseny po klášterních celách.

¹⁰ Listy jsou skutečně zcela prázdné, aby nedošlo k mýlce z formulace u M. HRADILOVÉ, Knihovna kapucinského kláštera..., pozn. 1, s. 75, že „od oborové skupiny Q jsou jednotlivé skupiny jen nadepsané“. Obory Q–X jsou oznámeny jen v obsahu (*Consignatio*), zatímco listy pro pokračování katalogu jsou jen svisle linkované za účelem odděleného zapsání základních údajů (pořadové číslo záznamu, autor, název, formát knihy – folio, kvart, osmerka, dvanáctkerka, osmnáctkerka, dále počet svazků, místo a datum tisku), posledních devět listů je úplně čistých. Není ovšem jisté, že za nimi nenásledovaly další, před zadní předsádkou jsou znatelné stopy po vytržení. Podle restaurátorky paní Jarmily Frankové byly vytrženy dvě složky o čtyřech listech.

¹¹ Vliv by mohly mít i události, které v souvislosti s kapucinským anály uvádí Marek BRCÁK, *Kapucinský řád a jeho působení v Čechách a na Moravě (1618–1683)*. Disertační práce, Praha, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin 2019, s. 58: „Důvodem, proč byl mezi léty 1737–1755 zpracován tak malý úsek kapucinských dějin, jsou patrně zmatky, kterými byla zasažena česká kapucinská provincie v důsledku válek o rakouské dědictví, a opět angažovanost analistů v mnoha předních řádových funkcích.“ Dostupné na <<https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/148037/>>.

¹² *Diarium domesticum conventum Capucinatorum Hradicensis ab anno 1737–1782*. Rukopis, Národní knihovna ČR, sign. IX C 25. M. HRADILOVÁ, Knihovna kapucinského kláštera..., pozn. 1, s. 32. Kronikář *Diaria* P. Emmeranus Pragensis, který byl v roce 1737 též knihovníkem, uvádí na začátku několik dokumentů k dějinám kapucínů z let 1675–1676, které přepsal z archivu v Mladé Boleslavi (s. 1–2). Rok 1737 (s. 3) je uveden seznamem řeholníků.

¹³ „P. Stanislaus duobus annis Hradistii quadrianigavit, ~~ast~~ [škrtnuto] cum desolatione plurimorum versa per amotionem illius Hradistio et pro anno Trzebitiu[m] pro guardiano missus.“ Cestou však mu bylo prostřednictvím sekretáře provinčního vikáře sděleno nové

ného důvodu přeložen do Třebíče. Kvardiánem byl jmenován P. Remedius, který ovšem koncem října onemocněl a v následujícím měsíci se vydal do Prahy na léčení, odkud se 15. prosince vrátil neuzdraven.¹⁴ Knihovník Hermolaus (civilním jménem Jiří Gregor, z Lanškrouna) byl v době sepišování katalogu 57letý, v Mnichově Hradišti sice i zemřel (ve věku 80 let), ale již 1. října roku 1755 jeho jméno najdeme v *Diariu* mezi spolubratry, kteří se z Mnichova Hradiště rozešli na jiná působiště.¹⁵ Jeho nástupce, který by se staral o katalog, není v zápisech *Diaria* výslovně uveden. Kronikářské záznamy totiž končí 4. říjnem 1755 a pokračují až rokem 1762.¹⁶ Srovnáme-li jména těch, kteří podle *Diaria* z kláštera v roce 1755 odešli (viz poznámku 15) se jmény z dedikace sv. Františkovi (viz níže), zjistíme, že 9 z 23 řeholníků podepsaných u modlitby ke sv. Františkovi změnilo do roka od vzniku katalogu své působiště. Přesuny kapucínů mezi jednotlivými konventy byly v jejich řeholním životě obvyklé, ale určitý nesoulad kvardiána P. Stanislava s ostatními spolubratry zřejmě panoval, neboť si na nedostatek komunikace s ním stěžoval i kronikář P. Regalatus.¹⁷ Mezera v zápisech *Diaria* spolu s problémy kvardinána, takřka souběžné s nedopsaným katalogem, rovněž probouzejí otázku, zda i toto zanedbání kroniky nenapovídá o jakési tehdejší nepohodě v klášteře. Natolik hluboké pátrání však nebylo záměrem těchto několika poznámek o katalogu z roku 1754.

Ačkoli je katalog neúplný, najdou se v něm i stopy následné práce po jeho sestavení. Prokazatelné jsou v oddílech A (*Sacra Scriptura, Concordantiae et Figurae Vet. Et No. Testamenti*) a B (*Sancti Patres*), kde lze nalézt pozdější škrty některých zápisů a na konci jinou rukou připsané

místo určení, a sice Liberec, kam došel 23. října a působil tam pouze jako kněz: *Diarium...*, pozn. 12, s. 125–126, rok 1754.

¹⁴ *Diarium...*, pozn. 12, s. 126.

¹⁵ Odešli: P. Engelmarus (do Prahy na Hradčany), P. Petrus Pragensis, P. Nicolaus Pragensis, P. Polycarpus Neo-Colinensis, P. Hermolaus Lansskronensis, P. Gedeon Radomislensis, F. Seraphinus Pragensis, F. Terentius Gajensis. Dále řeholníci nejmenovaní v katalogu u modlitby ke sv. Františkovi: Crescentius, Vincentius, Gaudentius, Octavianus – viz *Diarium...*, pozn. 12, s. 158.

¹⁶ Tato mezera není jediná, již v roce 1742 zapisování ustalo, další záznamy pokračují až rokem 1747. Podle *Diaria...*, pozn. 12, s. 92, prý byla kronika po roce 1742 v důsledku vpádu Prusů považována i za ztracenou.

¹⁷ Kronikář P. Regalatus se v září 1754 na konci svých zápisů ospravedlnil, že zapsal vše, co věděl, ale stalo se toho mnohem více, jenže o tom mu kvardián P. Stanislav nepodával zprávy. Uzavřel tedy své příspěvky do *Diaria* větou: „Videat ergo successor illius ut plura inferat.“ *Diarium...*, pozn. 12, s. 125.

spisy (bez místa a data vytištění). M. Hradilová následně zápisy spojuje s rokem 1768, kdy „bylo třeba v knihovně udělat pořádek a osignovat knihy, které zde již dlouho ležely bez povšimnutí.“¹⁸ Bylo by logické, aby byly tyto knihy zapsány do katalogu z roku 1754 a pro pravděpodobnost tohoto předpokladu se vyslovila též M. Hradilová, s poznámkou, že dodatečné zápisy z roku 1768 se vyznačují stručností zápisů.¹⁹ Takových záznamů je v katalogu opravdu mnoho, například v oborové skupině P, jenže nelze jednoznačně rozlišit, které byly zapsány dříve a které později, i mezi těmi na začátku oddílů je mnoho rozdílnosti v úplnosti. Kromě toho, až na zmíněné nedatovatelné škrty a doplňky v oborech A a B, není v katalogu patrna výrazná změna rukopisu. Je psán nápodobou tiskového písma, neprozrazujícího na první pohled změnu ruky písařího, zatímco několik připojených zápisů v oborech A a B je vepsáno běžným osobitým rukopisem. Využít nelze ani sledování roků vydání zaznamenaných knih, v mnoho případech navíc neuvedených. Prohlídka všech záznamů sice odhalila dva spisy z roku 1788 v oddíle G (Canonistae et Juristae),²⁰ avšak může jít o chyby, jako například v dataci *Kalendáře* Adama z Veleslavína do roku 1520 (oddíl P). Nabízí se i otázka, proč se při „úklidu“ v roce 1768 v knihovně nenašlo alespoň pár spisů tematicky náležejících k zapsání do nevyplněných oddílů katalogu.

K přiznané historické hodnotě tohoto katalogu z hlediska poznání knihovnické praxe i četby v prostředí klášterů přispívá též svědectví, které poskytují jeho úvodní texty – dva z nich jsou citovány ve studii B. Lifky, v článku M. Hradilové evidovány nejsou. Jde o dedikační modlitbu ke sv. Františkovi (viz níže), text nadání pro knihovnu od ovdovělé Marie Margarety z Valdštejna,²¹ nařízení papeže Alexandra VII. týkající se vynášení knih z klášterních knihoven²² a opis statut pro jejich správné ve-

¹⁸ M. HRADILOVÁ, Knihovna kapucínského kláštera ..., pozn. 1, s. 75.

¹⁹ Ibidem: „Knihy byly patrně zapsány do katalogu z roku 1754, zápisy jsou však velice stručné, většinou jde pouze o maximálně zkrácený název knihy, bez místa a data vydání.“

²⁰ Jde o zápisy komentářů A. Barbosy (1589–1649) k církevnímu právu. Bohužel, vzhledem k parafrázovanému názvu, nelze v databázových katalogích starých tisků ověřit, zda takové vydání existovalo.

²¹ Fol. [2r]: „Instrumentum Foundationis Ihro Hoch Reiches Gräfflihen[!] Ecellenz Verwittibten Gräffin Mariae Margarethae von Waldstein vor die Capell St. Annae und Bibliothec ... [fol. 2v] ... So geschehen München=gratz den 20 September Anno 1724. LS Maria Margaretha Gräfin Von Waldstein gebohrene Gräffin Tscherninin Von Chudenitz. LS Frantz Joseph Tschenin[!] Von Chudenitz mpp LS. Frantz Carl Graff Von Schwartz Gudt Sporck mpp LS.“

²² Fol. [3r]: „Prohibitio Extrahendi Libros, Quaternia, et solia tam impressa quam manuscrip-

dení z roku 1737.²³ M. Hradilová našla v mnichovohradištském *Diariu*²⁴ zápis o tom, „že v prosinci 1752 muselo být přikročeno k utřídění knihovny, která byla zcela rozházená a nezkatalogizovaná“, a následně byly zahájeny práce na sepsání citovaného katalogu z roku 1754.²⁵ Byla to situace obdobná stavu v jiných knihovnách, jak vyplývá mimo jiné z textu níže uvedených statut, vypisujících nešvary panující v některých knihovnách vinou nedbalé správy, a v této souvislosti ukládající řeholníkům knihy řádně uspořádat, opatřit katalogem a vést jejich evidenci. Nepochybně si této povinnosti byli vědomi i v klášteře v Mnichově Hradišti, včetně příkazu včlenit text řádových pravidel z roku 1737 do katalogu či je mít bezpečně uložena k dispozici kdykoli pro kohokoli (viz níže Statuta). Dát jakýsi společný řád správě klášterních knihoven patrně nebyl jednoduchý proces, soudě podle obdobných dřívějších nařízení a doporučení.²⁶

Z citovaných úvodních textů mnichovohradištského katalogu zde publikujeme dva – dedikační modlitbu ke sv. Františkovi, v níž se vyjmenovávají řeholníci vyjadřující ke své vlastní práci na katalogu, a provinční statuta z roku 1737, jimiž se měli řídit v souladu s praxí v ostatních kapucínských knihovnách. Jména připojená k modlitbě jsou konkrétním dokladem personálního obsazení kláštera v roce sestavení katalogu a zároveň i seznamem případných interních uživatelů knihovny v době jejich pobytu v Mnichově Hradišti. Obsah statut byl již v odborných statích vykládán, nikoli však v plném znění.²⁷ Vynecháváme překlad dokumentu o nadání

ta è Bibliothecis Conventuum Fratrum Capucinatorum Alexander Papa VII. ... [fol. 3v] ... Datum Romae apud S. Mariam Majorem sub annulo piscatoris die 3 Julii Anno 1656 Pontificatus nostri Anno secundo. Ita est P. Collmannus Olomucensis Capuc. Mnr. [Minister] Provincialis indignus.“

²³ B. LIFKA, Valdštejnská knihovna ..., pozn. 3, s. 38–39 uvádí dedikaci sv. Františku (*Praefatio filiorum ad Patrem*) a nadání (*Instrumentum foundationis...*) Marie Markéty z Valdštejna. M. Hradilová obsah nadání Marie Markéty z Valdštejna vysvětluje na s. 71–72 s odkazem na *Annales Patrum Capucinatorum* a s dalšími citacemi starší literatury o Mnichově Hradišti.

²⁴ M. HRADILOVÁ, Knihovna kapucínského kláštera ..., pozn. 1, s. 74: *Diarium domesticum conventum Capucinatorum Hradicensis ab anno 1737–1782*.

²⁵ Ibidem.

²⁶ O jejich obsahu viz M. F. BAJGER, *Česká františkánská knižní kultura* ..., pozn. 8; Jan KASPAR, Leges Bibliothecae z roku 1685 Bernarda Sanniga (1637–1704) v knihovně kláštera františkánů u Panny Marie Sněžné v Praze. In: *Libri magistri muti sunt: pocta Jaroslava Kašparové*. Praha, Knihovna AV ČR 2013, s. 195–213; Matyáš Franciszek BAJGER, Knihovny kapucínských klášterů, *Knihy a dějiny* 11/15, 2004–2008, s. 44–62.

²⁷ M. F. BAJGER, *Česká františkánská knižní kultura* ..., pozn. 8, s. 159 – stručný souhrn obsahu statut podle archivního výpisu z Národního archivu ČR.

Marie Markéty z Valdštejna, jehož text dostatečně vysvětlují relevantní studie o Mnichově Hradišti,²⁸ a zákaz papeže Alexandra VII. o půjčování knih mimo klášter z roku 1656.²⁹ Oba zmiňované úvodní latinské texty, které mne skoro před třemi desetiletími zaujaly právě z knihovnického pohledu, si dovoluji zde přiblížit v českém překladu, který je zároveň vzpomínkou na dr. Josefa Hejnice, vynikajícího badatele i člověka, nedocenitelného rádce Knihovědného oddělení Knihovny AV ČR. Když jsem po přečtení článku M. Hradilové sáhla po uschovaném překladu od dr. Hejnice, netušila jsem ovšem, že dříve než bude uveřejněn, pan doktor tento svět opustí...

* * *

Fol. [2r–3v, Dedikační modlitba ke sv. Františkovi]

Předmluva Synů k Otci – Praefatio Filiorum ad Patrem

Při věnování knih se má nejspíše dbát na to, aby kniha byla patronu ke cti a kniha aby se patronu líbila. Z literárně činných mužů není nikdo, kdo by nevěděl: tím jistěji se dostaví patronovo ocenění, čím bližší k němu knihy mají vztah.

K oltářům Tvým, nejblahoslavenější Otče, svatý Františku, pokládáme knihu, ba přímo katalog knih naší knihovny hradištské a s ním naši práci při uspořádávání, rozvrhování, popisování, označování; právem Ti ho odevzdáváme do vlastnictví v důvěře, že bude následovat o to určitější ocenění, čím těsnější má k Tobě vztah.

Tento katalog zahrnuje v sobě jediném, čím se v početných svazcích honosí celá knihovna: svatými biblemi, všemi Otci, vykladači, předlohami ká-

²⁸ M. F. BAJGER, *Česká františkánská knižní kultura...*, pozn. 8, s. 392 a násl.; M. HRADILOVÁ, *Knihovna kapucínského kláštera...*, viz pozn. 1.

²⁹ Zde se mnichovohradečtí kapucíni řídili pokynem ze *Statut* z roku 1737 a přepsali do katalogu přísnější pravidla z roku 1656, na která se *Statuta* odvolávala, byť pozdější rozhodnutí generální kapituly v roce 1733 bylo méně striktní: „Řádové konstituce z 29. července 1638 schválené papežem Urbanem VIII. vyžadovaly svolení provinciála pro vypůjčení knihy mimo kapucínský řád, pod trestem exkomunikace. Konstituce z července 1656 potvrzené Alexandrem VII. pravidlo dosti zmírnily. Stačilo povolení místního představeného s výjimkou nebezpečných případů, kdy snad hrozilo nebezpečí ztráty. Povolení kvardiána nebo superiora konventu mohlo být snadno získatelné, zvláště když se s ním žadatel o půjčení působil v okolí osobně znal. Od generální kapituly v roce 1733 už stačil jen souhlas knihovníka.“ Viz M. F. BAJGER, *Česká františkánská knižní kultura...*, pozn. 8, s. 159. *Statuta* z r. 1737 jsou přepsána též do *Diaria...*, pozn. 12, s. 9–10 (se stručným ohlášením na s. 6); klášteru je při své návštěvě zanechal provinciál 29. listopadu 1737.

zání, kazateli, bohoslovci spekulativními i morálními, polemikami i autory v sporných otázkách, filosofy i politiky, historiky církevními i světskými atd. atd. Ale obsahuje též, serafický Otče Františku, šťastný počátek a šťastnější pokračování Tvých Synů, život hned krví do ruda zbarvený, hned ctností zářivý v kronikách minoritů.

Přijmi tudíž, Otče nejsvětější, tento katalog knih a s ním naši práci, která je zasvěcována Tvému jménu, kterýž se stal, usmířen v domu božím, znamením božské podobnosti, zpečet jej pečeti Tvého souhlasu. Přijmi, Ohnivý Cherube, dar, který se Ti obětuje v hradištském konventu pod ochranou sv. Tří králů, přinášejících dary Králi Králů, narozenému Kristu, a seslav k němu jiskru Tvé lásky jej k větší slávě Boha třikrát nejlepššího, největšího, k počtě blahoslavené P. Marie Neposkvrněného početí, k věčné počtě sv. Tří králů, k Tvému zalíbení, serafický Otče Františku, k trvalému zisku kláštera hradištského a Bratří v něm prodlévajících, nynějších i budoucích, kteří osobně se podepsali jako nejmenší a nejnehodnější Synové Tobě, který se honosíš na kříži Pána našeho Ježíše Krista.³⁰

AVP. Stanislaus Schattaviensis, Guardianus

[*Hodák, Matěj, 1708–1780, sliby Mnichovo Hradiště 1726, zemřel v Brně*]

AVP. Engelmarus Teinicensis Vicar: Mr Novitiorum

[*Schosser, Josef, 1705–1775, sliby Mnichovo Hradiště 1723, zemřel v Horšovském Týně*]

AVP. Benedictus Pragensis

[*Gelinek, Filip Jakub, 1734–1759, sliby Mnichovo Hradiště 1753, zemřel v Chrudimi*]

AVP. Petrus Pragensis Resol. Casuum

[*Petržilka, Jan Karel, 1692–1756, sliby Nysa 1711, zemřel v Mnichově Hradišti*]

AVP. Nicolaus Pragensis

[*Trost, Mikuláš Vojtěch, 1696–1759, sliby Most 1715, zemřel v Mnichově Hradišti*]

AVP. Polycarpus Neo=Colinensis

[*Wellich, Ferdinand, 1692–1774, sliby Mnichovo Hradiště 1715, zemřel v Mnichově Hradišti*]

AVP. Adrianus Braunensis Conr Germanicus

[*Plachwitz, Augustin (Adrián), 1701–1778, sliby Nysa 1711, zemřel v Zákupech*]

³⁰ Do následujícího seznamu řeholníků jsou kurzivou vloženy základní životopisné údaje, včetně civilního jména, zjištěné v *Bio-bibliografické databázi řeholníků v českých zemích v raném novověku*: <<http://reholnici.hiu.cas.cz/katalog/clpr54.htm>>.

AVP. Hermolaus Lansskronensis Bibliothecarius

[*Gregor, Jiří, 1697–1777, sliby Mnichovo Hradiště 1723, zemřel v Mnichově Hradišti*]

AVP. Petrus Regalcius Rakonicensis Sacrista Annaeus

[*Stieber, Petr Leopold, 1714–1759, sliby České Budějovice 1732[?], zemřel v Sušici*]

AVP. Josephus Moravus Conr. Boemicus

[*zatím neidentifikován*]

AVP. Gedeon Radomislensis Director S. T. Ord:

[*Vlček, Tomáš, 1715–1790, sliby Mnichovo Hradiště 1740, zemřel v Sušici*]

Fratres Laici

F. Seraphinus Pragensis

[*Schantola, Sebastián, 1694–1762, sliby Most 1716, zemřel v Mnichově Hradišti*]

F. Barnabas Iglaviensis

[*snad Eberhartl, Matouš, 1702–1765, sliby Nysa 1722, zemřel v Litoměřicích*]

F. Terentius Gajensis

[*Lippensky, Josef, 1716–1794, sliby Prudník 1736, zemřel ve Fulneku*]

F. Eligius Chrudimensis

[*snad Tirschbauer, David, 1720–1781, sliby Nysa 1744, zemřel v Opocně*]

Fratres Novi. Clerici.

F. Isaias Silesius

[*zatím neidentifikován*]

F. Joannes Bergensis

[*zatím neidentifikován*]

F. Auxilius Wellnicensis

[*Starcke, Antonius Josephus, 1732–1781, sliby Mnichovo Hradiště 1753, v roce 1755 již v Zákupce, zemřel v Praze*]

F. Cunibertus Potbortztensis

[*Weis, Josef, 1734–1799, sliby Mnichovo Hradiště 1753, zemřel v Korkusově Huti*]

F. Rochus Bilinensis

[*Toranth, Rochus Josef, 1731–1777, sliby Mnichovo Hradiště 1754, zemřel v Českých Budějovicích*]

F. Odilo Wenbergensis

[*zatím neidentifikován*]

F. Eutichius Sile: Kuntzendorff

[*Pfützner, Jan Bohumír 1734–1793, sliby Mnichovo Hradiště, zemřel ve Wrocławu*]

F. Secudianus Znoymensis

[*May, Matěj František Xaver, 1735–1793, sliby Mnichovo Hradiště 1754, zemřel ve Znojme*]

Fol. [4r–5r]: **Statuta Provincialia pro Bibliothecis nostris ordinate servandis ...**

Statuta závazná v provinciích,

aby naše knihovny byly udržovány v pořádku. Ačkoli již tolikrát bylo ustanoveno obecně závaznými směrnicemi, aby se zlepšil stav knihoven, přece se zdá, že dosud o ně není dosti postaráno, když tolik a tak důležitých knih se přechovává v celách nebo je do cel vyžadováno od bratří, zvláště od učitelů, takže sotva co zbývá pro společnou potřebu. Nadto si někteří osobují právo na některé z knih, protože mají vztah k cele a zaměstnání, kteréžto právo bylo získáno příčinlivostí předchůdců, kteří se o ně postarali. To nelze trpět, poněvadž to odporuje zbožnému společenství. Je tedy třeba postarat se o povinnost tak, aby přece knihovny, které byly s velikou pílí rozvrženy a uspořádány, nezůstávaly prázdné a pro společnou potřebu nevyužité. Pročež se stanoví

I.

I důsledným trváním na papežském zákazu, skrze bulu Alexandra VII. o uchovávaní, že se knihy z knihoven nesmějí vydávati, pod poslušností se nařizuje, aby nikdo žádnou knihu nevynášel nebo již přejatou aby opatroval pouze s výslovným povolením Otce kvardiána pro zvláště vyznačené jednotlivé knihy a s vědomím Otce knihovníka, jemuž je třeba předat lístek s napsaným jménem příjemce nebo toho, kdo knihu uchovává pro delší potřebu, se značkou knihy nebo knih s připojeným písmenem a číslem knihy nebo knih.

II.

Pokud se však některá kniha žádá z knihovny pouze na několikadenní potřebu, Otec knihovník ji bude moci postoupit, přece to však má poznamenat ve zvláštním katalogu a žádat o vrácení, pokud ji [řádový bratr] po uplynutí lhůty sám od sebe nepřinese.

III.

Otec kvardián nechť nedopustí, aby všechny dobré knihy byly soustavně a na dlouhou dobu odnášeny do cel nebo aby tam byly odnesené přechovávány, ale vzhledem k velikosti Rodiny a knihovny aby se dala předvídat potřeba knih v každém oddělení knihovny, aby kterýkoli bratr, především učitelé, mohli ze společné knihovny podle okamžité nezbytnosti požádat o vhodnou knihu ke krátkému použití a mohli ji dostat.

IV.

Sami Otcové učitelé, lektori, kazatelé, zpovědníci nechť se spokojí přiměřeným počtem knih podle svého zaměstnání a knihy, které potřebují vzácněji, nechť odloží v knihovně a požádají Otce knihovníka, aby odložené nevracel nebo nedával jinému k dlouhému užívání, aby oni ji mohli snadno dostat, kdykoli budou potřebovat.

V.

Otec kvardián s Otcem knihovníkem nechť dbají, aby se bratrům, zejména učitelům zajistily potřebné knihy hlavně duchovní a v Rodinách, kde je znatelný nedostatek, aby došlo postupně k zlepšení, aby však bratřím nebyly dovoleny takové knihy, které by neodpovídaly jejich stavu a postavení.

VI.

Ať jsou důrazně napomenuti, když bez ohledu k těmto ustanovením by v celách přechovávali knihovnu o 100 a více knihách, která přispívá více k výzdobě cely a ku náznaku hlubokého studia, než aby byla výrazem potřebnosti, poněvadž až přijde k visitaci veledůstojný Otec provinciál, bude prosazovat plnění stanov a společenství knih.

VII.

Otec knihovník nechť vepíše toto ustanovení i soubor všech jiných směrnic závazných obecně i v provinciích ohledně knihoven na konec katalogu knihovny nebo bude přechovávat oddělený opis v nějaké knihovní skříni, aby je mohl ukázat těm, kteří by se snad na ně neohlíželi nebo si předsevzali jednat proti nim, a aby se mohl proti nim ohradit.

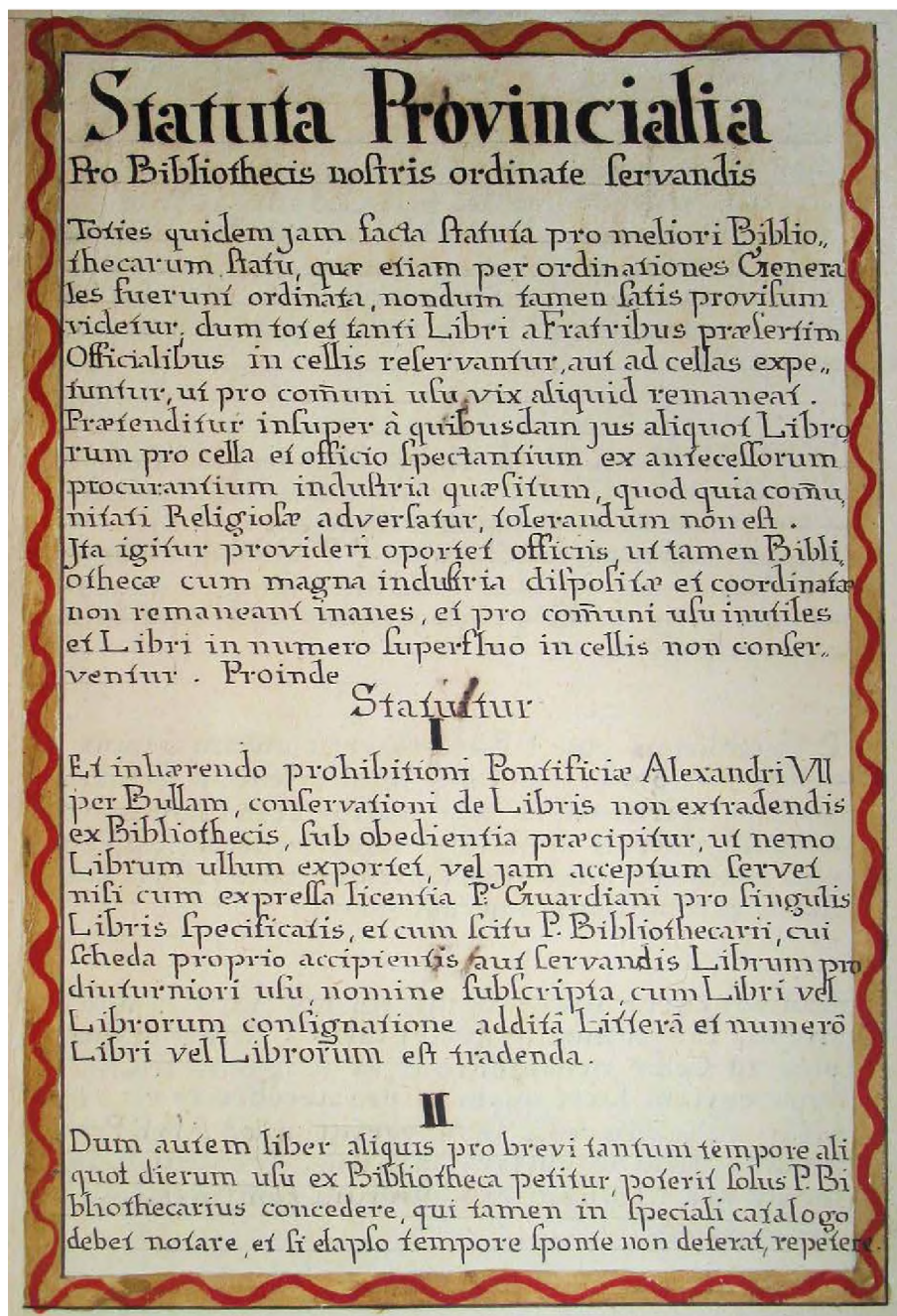
Ustanovení a rozhodnutí přijatá na shromáždění olomoucké kapituly, které se konalo roku 1737 dne 16. září.

B. Wenceslaus Capucinus
nehodný provinciál v. r.

Obrazová příloha

Titulní strana katalogu kapucínskÉ knihovny v MnichovÉ Hradišti
z roku 1754 (KNAV, sign. 1 TB 1).

Statuta Provincialia pro Bibliothecis nostris ordinate servandis... 1737, 1. strana.